

"So I, Too, Will Have Children"

בראשית ל

1

וַתֵּרָא רָחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנֶה רָחֵל בְּאֶחָתָהּ
 ב וַתֹּאמֶר אֶל-יַעֲקֹב הִבֵּה-לִּי בָנִים וְאִם-אֵין מִתָּה אֲנֹכִי: וַיַּחֲרֹאֲף יַעֲקֹב
 י בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר-מִנַּע מִמֶּךָ מִמְּדָ פְרִי-בֶטֶן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה
 ד אֲמָתִי בִלְהָה בָּא אֵלַיָּה וְתִלְדֵּ עֲלַי-בָרִכִּי וְאֶבְנֶה גַם-אֲנֹכִי מִמֶּנָּה: וַתִּתֵּן-לוֹ
 ה אֶת-בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיִּכְבַּא אֵלַיָּה יַעֲקֹב: וַתֵּהָרַ בִּלְהָה וַתֵּלְדֵ לְיַעֲקֹב

When Rachel saw that she had borne Jacob no children, she became envious of her sister; and Rachel said to Jacob, "Give me children, or I shall die." ²Jacob was incensed at Rachel, and said, "Can I take the place of God, who has denied you fruit of the womb?" ³She said, "Here is my maid Bilhah. Consort with her, that she may bear on my knees and that through her I too may have children." ⁴So she gave him her maid Bilhah as concubine, and Jacob cohabited with her. ⁵Bilhah conceived and

סמך מנע ממני לא מנע. א"ר כך עשה אביך לאמך לא תגר
 מתניו כנגדה. א"ל אותו לא היה לו בנים אבל אני יש לי בנים. א"ל וזקנך
 לא היה לו בנים ותגר מתניו כנגד שרה. א"ל יכולה את לעשות כשם
 שעשתה זקנתי. אמרה לו מה עשתה. א"ל הכניסתי צרתה לתוך ביתה.
 אמרה לו אם הדבר הזה מעכב הנה אמתי בלחה בא אליה ואכנה גם
 אנכי.

בראשית רבה עא

2

3

רש"י בראשית ל

<p>"Your grandfather Abraham had sons from Hagar, and he girded his loins for Sarah." (Jacob) said to her, "My grandmother took her rival into her house." (Rachel) said to him, "If it is this thing (which) prevents, 'Behold my maid,' etc., and I also may be builded up' like Sarah."</p>	<p>וַתֵּרָא רָחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנֶה רָחֵל בְּאֶחָתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל-יַעֲקֹב הִבֵּה-לִּי בָנִים וְאִם-אֵין מִתָּה אֲנֹכִי: וַיַּחֲרֹאֲף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר-מִנַּע מִמֶּךָ מִמְּדָ פְרִי-בֶטֶן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתִי בִלְהָה בָּא אֵלַיָּה וְתִלְדֵ עֲלַי-בָרִכִּי וְאֶבְנֶה גַם-אֲנֹכִי מִמֶּנָּה: וַתִּתֵּן-לוֹ אֶת-בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיִּכְבַּא אֵלַיָּה יַעֲקֹב: וַתֵּהָרַ בִּלְהָה וַתֵּלְדֵ לְיַעֲקֹב</p>	<p>2. Am (I) in the stead (my father means) am I in His place? Who hath withheld from thee You say that I should do like (my) father. I am not like (my) father. My father had no sons (when he prayed), (but) I do have sons. (It is) from you that He has withheld, and not from me. 3. Upon my knees (Understand this) as the Targum renders it, "And I will rear him." And I also may be builded up What is (the meaning of) "also?" She said to him,</p>	<p>2 התחת. וכי במקומו אני? אשר-מנע ממך. את אומרת שאעשה כאבא, אני איני כאבא. אבא לא היו לו בנים; אני יש לי בנים; ממך מנע ולא ממני: 3 על-ברכי. כתרגומו: ואנא ארבי: ואבנה גם-אנכי. מהו, גם? אמרה לו:—</p>	<p>30 1. Rachel envied her sister } and he girded his loins for Sarah. } She envied her good deeds. } קנאה במעשיה הטובים, אמרה:— She said, } אלולי שצדקה ממני, לא זכתה לבנים (ב"ר): "Were she not more righteous than I, she would not have merited sons" (B. R.). } Give me } הבה לי. Did your father act thus toward your mother? } וכי כך עשה אביך לאמך? Did he not pray for her? } והלא התפלל עליה: מתה אנכי. I am a dead (woman). } Hence (we learn) that one who has no children is considered as dead (B. R.). } מכאן למי שאין לו בנים שחשוב כמת (ב"ר):</p>
--	---	---	--	--

רמב"ן בראשית ל

4

בראותה שלא תוכל להסמך על תפלת יעקב, שבה התפלל על עצמה, אל שומע צעקה⁹⁴, וזהו וישמע אליה אלהים (להלן פסוק כב) [אולי נתקן על דעת רבותינו⁹⁵ כי יעקב אי אפשר שלא נתפלל על אשתו האהובה כי עקרה היא, אלא שלא נתקבלה תפלתו, ובאה עתה רחל להתעולל עליו לאמר שיתן לה בנים על כל פנים בתפלתו כי לא נופל הוא מאביו שעשה כן, ויחר אפו ואמר לה כי הדבר כיד אלהים ולא בידו, (ראב"ן) נשמעה תפלתו שהוא צדיק, ועתיד להיות לו זרע, אבל היא נמנע ממנה פרי בטן, ונכון הוא.]

[ועל דרך הפשט אמרה רחל ליעקב שיתן לה בנים, ובאמת דעתה לאמר שיתפלל עליה [אבל שיתפלל עליה⁹²] עד שיתן לה בנים על כל פנים, ואם אין שתמית עצמה בצער⁹³, דברה שלא כהוגן בקנאתה, וחשבה כי באהבתו אותה יתענה יעקב וילבש שק ואפר, ויתפלל עד שיהיו לה בנים שלא תמות בצערה.]

(ב) ויחר אף יעקב, שאין תפלת הצדיקים בידם שתשמע ותענה על כל פנים, ובעבור שדברה דרך געגועי הנשים האהובות להפחידו במיתה חרה אפו⁹⁴ ולכך אמר לה שאינו במקום אלהים שיפקוד העקרות על כל פנים, ואינו חושש בדבר, כי ממנה נמנע פרי הבטן ולא ממנו, וזה ליסר אותה ולהכלימה. והנה הצדקת

In line with the plain meaning of Scripture, Rachel asked of Jacob that he give her children, but her intent was truly to say that he should pray on her behalf and continue indeed to pray until G-d would, in any case, grant her children, and if not, she would mortify herself because of grief. In her envy she spoke improperly, thinking that because Jacob loved her he would fast, put on sackcloth with ashes,¹⁰⁵ and pray until she would have children, so that she should not die of her grief.

2. AND JACOB'S ANGER WAS KINDLED. It is not in the power of the righteous that their prayer be heard and answered in any case, and because she spoke in the manner of yearning women who are loved, thus attempting to frighten him with her death, his anger was kindled. Therefore, he said to her that he is not in G-d's stead that he should remember the barren ones by giving them children in any case, and he does not care about it since it is from her that children were withheld and not from him. He said this in order to admonish her and shame her. Now the righteous woman Rachel, seeing that she could not rely upon Jacob's prayer, then went to pray on her own behalf to Him Who hears the cry of those in trouble. This is the sense of the verse, *And G-d hearkened to her.*¹⁰⁶

Perhaps we can rectify Jacob's retort in consonance with the opinion of our Rabbis [who related that Jacob said to Rachel, "It is from you that he has withheld children and not from me,"] for it is impossible to think that Jacob did not pray on behalf of his beloved wife who was barren, however his prayer was not accepted.

Now Rachel came to him with a pretext saying that he should, in any case, give her children through his prayer for he is not of less stature than his father who did so. At this, his anger was kindled and he said to her that the matter is up to G-d and not to him, and that his father's prayer was heard because he was a righteous man and was destined to have children, but here it is from her that He has withheld children. This is a correct interpretation.

רד"ק בראשית ל

5

ל (א) [ורא... ותקנא רחל באחתה, קנאה כטוב, שראתה לאחותה שילדה ארבעה בנים ליעקב והיא לא ילדה אפילו אחד. (ב) ויחר... אשר מנע ממך, הוא מנע ממך ולא אני וממנו תבקשי שיתן לך בנים כי אני נותן לך מה שעלי לתת כי אני שוכב עמך מה אוכל אני לעשות אם את עקרה מהאל תבקשי שיפתח את רחמך כאשר עשה לאחותך בבקשה ממנו. והמניעה היא מלתת ההריון בפתוח הרחם כאשר עשה בלאה, לפיכך חרה אף יעקב לפי שתלתה הכח בו ולא באל אשר לו הכח והיכולת עד עקרה ילדה שבעה⁴⁹, והיא אמרה: הבה לי בנים, אבל אם אמרה: בקש רחמים עלי, צדקה במאמרה ולא חרה אפו בה.]

(ג) ותאמר, אחר שאין בידך לעשות כי דבר והאל מנע ממני, בא אל אחתי בלאה, ותלד על ברכי, מה שתלד יהיה על ברכי, ואהיה לו לאומנת ואחשוב שיהיה בני כיון שיהיה משפחתי. ואבנה גם אנכי, גם ר"ל כמו אחותי, ואם לא ממני יהיה ממנה. ומלת ואבנה פרשנוהו⁵⁰